

3. У Брусилівській ОТГ реформували систему надання соціальних послуг. 5.05.2019. URL: <https://decentralization.gov.ua/news/11019> (дата звернення: 28.11.2019).

4. Комунальна установа «Центр надання соціальних послуг Шишацької селищної ради». *Шишацька об'єднана територіальна громада. Полтавська область, Шишацький район.* URL: <http://shyshacka.gromada.org.ua/komunalne-nekomercijne-pidприємство-centr-pervinnoi-medikosanitarnoi-doromogi-15-47-11-02-07-2018/> (дата звернення 01.12.2018).

Сокольська Т.В.,

*доктор економічних наук, доцент,
завідувач кафедри публічного управління,
адміністрування та міжнародної економіки
Білоцерківського національного аграрного університету,
м. Біла Церква, Україна*

СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ

Після здобуття Україною незалежності, найрезультативнішою і найпомітнішою із проголошених стратегічних реформ стала реформа місцевого самоврядування та територіальної організації влади на засадах децентралізації. Основною її метою стало створення сучасної системи місцевого самоврядування на основі європейських цінностей розвитку місцевої демократії, наділення територіальних громад повноваженнями та ресурсами, що забезпечать місцевий економічний розвиток, надання населенню високоякісних та доступних публічних послуг.

Очевидно, що реалізація органами публічної влади своїх повноважень не може відбуватися без чіткої і конкретної системи їх відповідальності перед громадою під якою розуміють відображення об'єктивно існуючої потреби узгодження й упорядкованості дій всіх індивідів у процесі будь-якої спільної діяльності [1]. Особливої актуальності ця проблема набуває в

сільській місцевості, яка перебуває у надзвичайно складних соціально-економічних умовах, зокрема: тотальне безробіття, зруйнована інфраструктура, відсутній доступ до належних медичних та освітніх послуг, зубожіння сільського населення, високий рівень його міграції. До цих проблем додається ще й інтенсивна корпоратизація сільськогосподарського виробництва, малі агропідприємства та фермери через обмеженість доступу до зовнішніх ринків та до дешевих кредитних ресурсів втрачають конкурентоспроможність.

Тому для вирішення означених проблем, взаємовідносини у діях між усіма суб'єктами місцевого самоврядування мають бути соціально відповідальними.

Соціальна відповідальність органів місцевого самоврядування має будуватися на основі діалогу влади, бізнесу та громади й проявлятися в ефективному управлінні громадою, що забезпечує її соціальний, інноваційний, економічний, культурний і духовний розвиток. Вона означає реалізацію проголошених цілей, програм, зобов'язань, досягнення прогресивних соціальних стандартів, стабільне покращення умов життя сільських мешканців [2].

Соціальна відповідальність передбачає дотримання принципів підзвітності, прозорості, етичної поведінки, врахування інтересів зацікавлених сторін, дотримання правових норм [3].

Що стосується корпоративної соціальної відповідальності бізнесу в Україні, то вона перебуває лише в стадії становлення і значною мірою залежить від дієвого державного регулювання, одним із найважливіших інструментів якого є стимули (податкові пільги для виконавців суспільно важливих проєктів, компенсації за екологізацію аграрного виробництва, підвищення якості та безпечності аграрної продукції, сприяння мотивації та соціальному захисту персоналу, підвищенню їхнього професійного рівня та благополуччя тощо). Такі стимули повинні бути чітко закріплені у законодавстві, а їх дієвість залежить від прозорості та ефективності механізму впровадження [4]. Адже на сьогодні, в сільській місцевості бізнес обмежився лише побудовою невеличких церков і

роздаванням незначних подарунків до Дня працівника сільського господарства і Нового року.

У досліджених нами десяти сільських громадах Уманського, Корсунь-Шевченківського, Рокитнянського та Білоцерківського районів Черкаської та Київської областей соціальна відповідальність бізнесу є несистемною, яка більшою мірою сприймається як благодійність. Тут не проводяться заходи щодо розвитку кооперації, не проводиться навчання щодо відкриття та ведення бізнесу, відсутня програма зайнятості.

Що ж стосується самих сільських рад, то працюють вони і досі за радянським принципом. Значна частина їх бюджетів використовується на заробітну плату. За оформлення документів на субсидію у пенсіонерів знімається відповідна плата. Виділення земельних ділянок відбувається в ручному режимі без висвітлення на сайті.

Великі сподівання у сільських мешканців покладаються на створення об'єднаних територіальних громад, які отримали можливість виходу на прямі міжбюджетні відносини з Державним бюджетом та отримання нових повноважень. При цьому, найбільші повноваження мають ті органи влади, які є найближчими для людей [5].

Зокрема, Фурсівська і Узинська об'єднані територіальні громади Київської області отримали повноваження із планування розвитку їх та формування місцевого бюджету; стимулювання економічного розвитку в т.ч. залучення інвестицій; розвитку місцевої інфраструктури; наданням послуг ЖКХ та пасажирських перевезень на території громади; громадської безпеки; наданням адміністративних послуг; послуг освіти та культури та первинної медичної допомоги.

Сьогодні Білоцерківським національним аграрним університетом спільно з Чеським університетом наук про життя відпрацьовується можливість в одній із досліджуваних громад «Зеленого офісу» для максимального збереження ресурсів та зменшення кількості відходів, із залученням малого та середнього бізнесу.

Отже, соціальна відповідальність органів місцевого самоврядування ґрунтується на комплексній і динамічній системі цінностей і передбачає відповідальне ставлення до виконання

своїх власних і делегованих повноважень, якісне надання публічних послуг, ефективну взаємодію з населенням відповідних територіальних громад, бізнесом, громадськістю тощо.

Список використаних джерел:

1. Армаш Н. Особливості відповідальності державних політичних діячів: співвідношення політики та закону. *Юридичний журнал*. 2006. № 11. С. 20-26.

2. Горемікіна Ю.В., Калашнікова Т.М. Специфіка соціальної відповідальності органів місцевого самоврядування. *Причорноморські економічні студії*. 2018. Вип. 25. С. 158-163.

3. Прозорість і соціальна відповідальність муніципалітетів (приклад «Прозорого офісу» у Вінниці) / Зінченко А. та ін. Київ : Юстон. 52 с.

4. Олійник О.Р. Міжнародний досвід розвитку соціальної відповідальності та можливість його застосування в Україні. *Інноваційна економіка*. 2015. № 4. С. 37-44.

5. Соціально-економічне становище об'єднаних територіальних громад : Захід VS Центр : науково-аналітичне видання / Сторонянська І. та ін. НАН України. ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього НАН України». Львів, 2019. 64 с.

Шупта І.М.,

*кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри публічного управління
та адміністрування*

*Полтавської державної аграрної академії,
м. Полтава, Україна*

РОЛЬ ТА МІСЦЕ МОРАЛЬНОЇ КОМПОНЕНТИ В ІНФОРМАЦІЙНІЙ СТРУКТУРІ ЗДОРОВ'Я ДЕРЖАВНОГО СЛУЖБОВЦЯ

Здоров'я прийнято трактувати як триєдність фізичного, психічного та соціального статусів. Здоров'я людини є однією з центральних проблем сьогодення. Психічне здоров'я є